

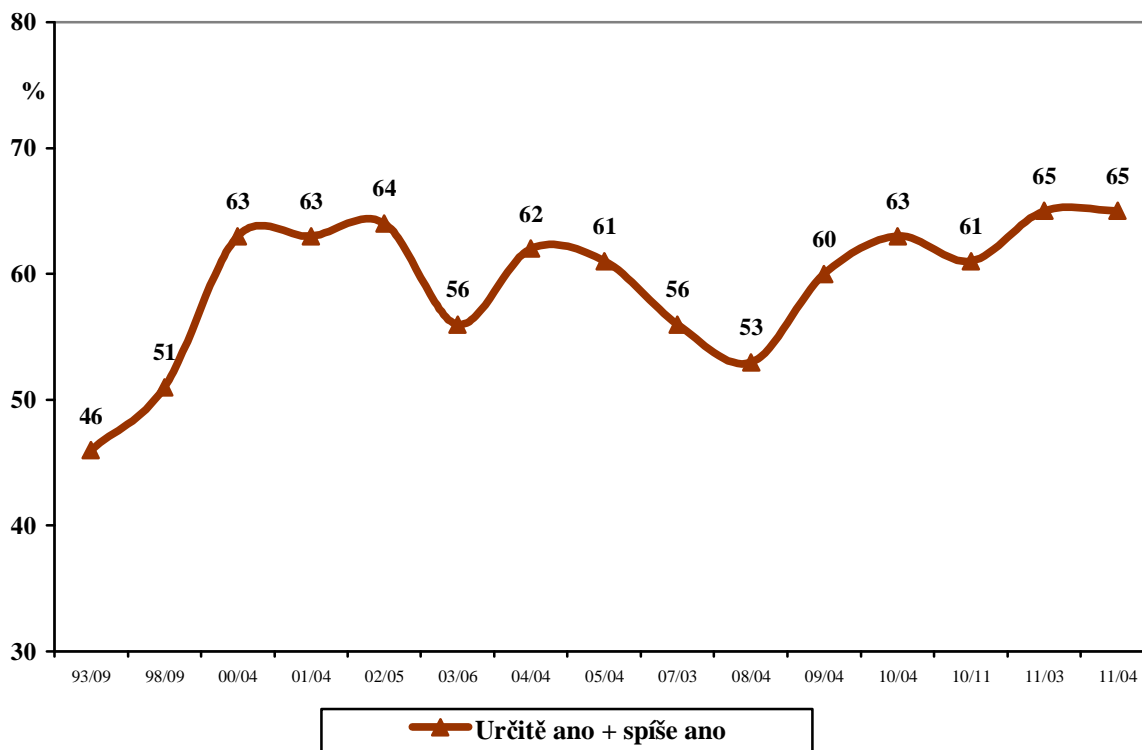
DOPADY HOSPODÁŘSKÉ KRIZE ZDŮRAZŇUJÍ PROBLÉM NEZAMĚŠTNANOSTI A POSILUJÍ SOLIDARITU S NEZAMĚŠTNANÝMI

Od roku 2008 se zvyšuje citlivost naší veřejnosti k otázkám nezaměstnanosti. Rostoucí podíl lidí se obává nezaměstnanosti a pokládá nezaměstnanost za závažný celospolečenský problém. Na druhé straně mají lidé zkušenost s tím, že někteří nezaměstnaní ve skutečnosti pracovat nechtějí a že určitá míra nezaměstnanosti může mít i pozitivní důsledky v tom, že si lidé práce více váží. Vývoj veřejného mínění ukazuje, že v důsledku dopadů hospodářské krize se solidarita s nezaměstnanými u nás v poslední době posiluje. Podle velké většiny naší veřejnosti má v otázkách řešení nezaměstnanosti i nadále hrát klíčovou roli stát.

Citované výsledky pocházejí z výzkumu STEM provedeného na reprezentativním souboru obyvatel České republiky starších 18 let, který se uskutečnil ve dnech 31. března – 8. dubna 2011. Respondenti byli vybíráni metodou kvótního výběru. Na otázky odpovídal rozsáhlý soubor 1286 respondentů.

Otázkám spojeným s nezaměstnaností se společnost STEM věnuje dlouhodobě, od roku 1993. Jak ukazuje následující graf, dvě třetiny lidí v ekonomicky aktivním věku se dnes obává nezaměstnanosti. Zatímco v období let 2000-2008 tento podíl klesal a zdálo se, že ohrožení nezaměstnaností je na ústupu, od roku 2008 na pozadí finanční a hospodářské krize tento podíl opět narostl.

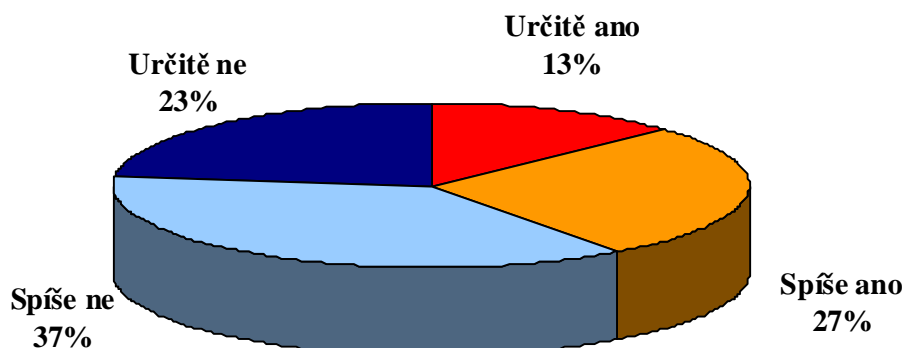
"Obáváte se Vy osobně nezaměstnanosti?"
(obyvatelstvo v ekonomicky aktivním věku)

Pramen: STEM, Trendy 1993-2011

Je nepochybné, že nezaměstnanost dnes představuje velice závažný společenský problém. Jak ale lidé obecně pohlíží na nezaměstnané a jak se jejich názory mění?

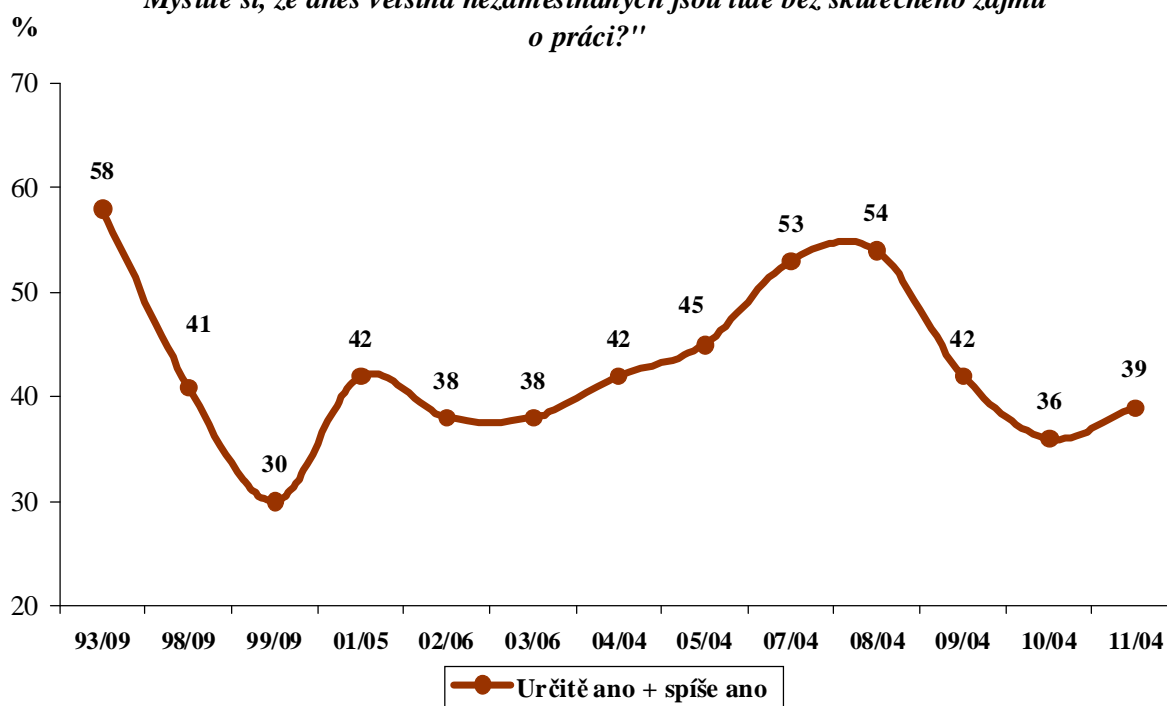
"Myslíte si, že dnes většina nezaměstnaných jsou lidé bez skutečného zájmu o práci?"

Pramen: STEM, Trendy 4/2011, 1286 respondentů

Ještě v roce 2008 byl podíl lidí s kritickým míněním o většině nezaměstnaných mírně nadpoloviční (53 % v roce 2007, 54 % v roce 2008). V následujících letech, kdy veřejnost začala pociťovat vliv finanční a ekonomické krize, se pohled na nezaměstnané mění. Lidé si uvědomují, že kvůli krizi přibývá lidí bez práce a že jsou mezi nimi i tací, kteří o zaměstnání skutečně stojí. (Podobné hodnoty jako dnes jsme naměřili také v letech 1998 a 1999, kdy byla míra nezaměstnanosti relativně vysoká.)

"Myslíte si, že dnes většina nezaměstnaných jsou lidé bez skutečného zájmu o práci?"

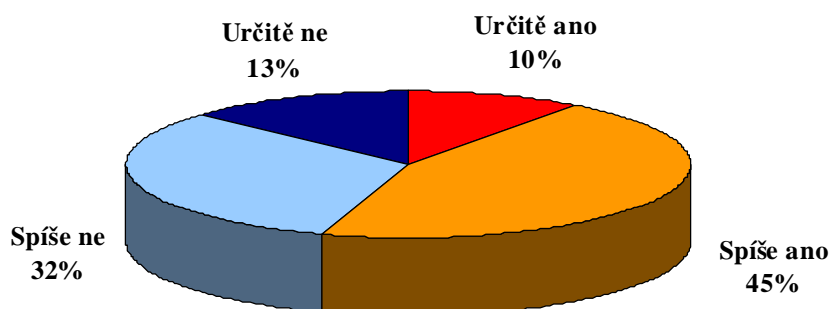

Pramen: STEM, Trendy 1993-2011

Poměrně kritické mínění o nezaměstnaných zaznává častěji od občanů s dobrým materiálním standardem (44 % kladných odpovědí) a od stoupců ODS (45 %). Vnímání nezaměstnaných jakožto lidí bez skutečného zájmu o práci je nejnižší mezi příznivci KSČM a ČSSD (34 % resp. 38 %).

Nezaměstnanost vnímá veřejnost nejen jako závažný společenský problém, ale v jisté míře i jako pozitivní jev, jelikož vede k tomu, že si lidé více vážou práce a jsou odpovědnější. Určitou míru nezaměstnanosti považuje v tomto ohledu za pozitivní jev 55 % občanů.

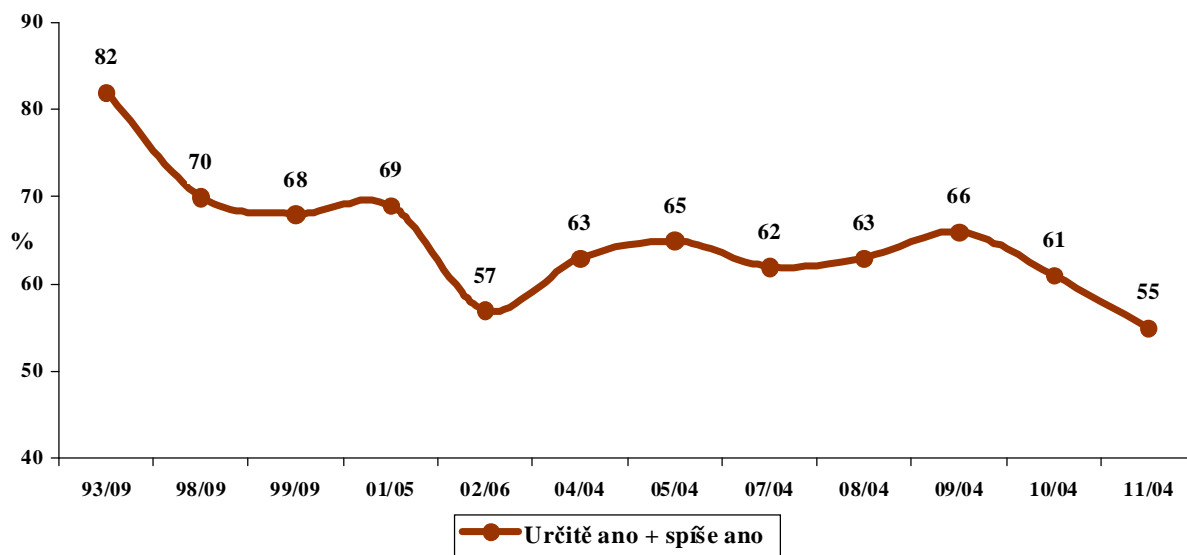
"Myslíte si, že určitá míra nezaměstnanosti je pozitivním jevem, jelikož vede k tomu, že si lidé více vážou práce a jsou odpovědnější?"

Pramen: STEM, Trendy 4/2011, 1286 respondentů

Při pohledu na časový vývoj můžeme vysledovat, že od roku 1993 docházelo k postupným poklesům kladných odpovědí na tuto otázku. Vidíme zároveň, že v posledních dvou letech je tento pokles dosti výrazný.

"Myslíte si, že určitá míra nezaměstnanosti je pozitivním jevem, jelikož vede k tomu, že si lidé více vážou práce a jsou odpovědnější?"

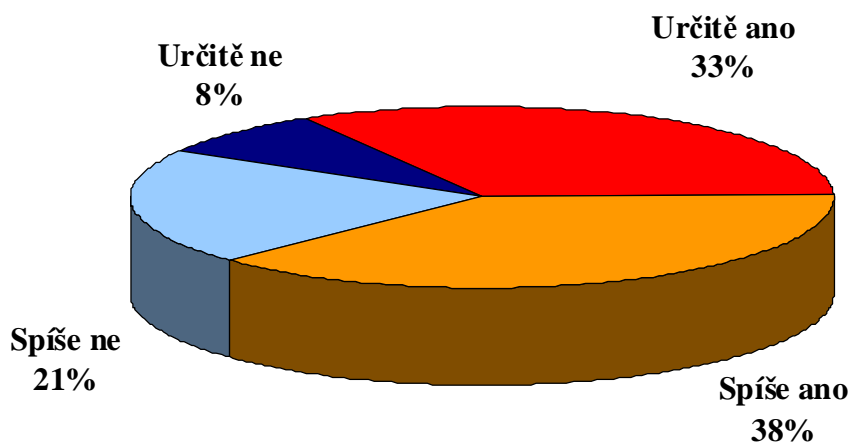

Pramen: STEM, Trendy 1993-2011

Názor, že určitá míra nezaměstnanosti je pozitivní jev, jelikož vede k tomu, že si lidé více vážící práce a jsou odpovědnější, zastávají častěji lidé s vysokoškolským vzděláním (62 %), lidé, kteří se svými politickými názory přiklánějí k pravici (69 %), příznivci ODS (72 %) a TOP 09 (69 %), a častěji se k němu kloní dobře materiálně zajištění respondenti (61 %). O tom, že určitá míra nezaměstnanosti není pozitivním jevem, jsou naproti tomu přesvědčeni častěji stoupcí KSČM (62 % z nich) a špatně materiálně zajištění lidé (53 %).

Velká většina - sedm z deseti Čechů (71 %) - se přiklání k názoru, že stát by měl při řešení problému nezaměstnanosti zastávat aktivní roli, že by měl mít povinnost zajistit práci každému, kdo chce pracovat.

"Myslíte si, že stát by měl mít povinnost zajistit práci každému, kdo chce pracovat?"

Pramen: STEM, Trendy 4/2011, 1286 respondentů

Největšími zastánci názoru, že by stát měl mít povinnost zajišťovat každému práci, jsou občané se základním vzděláním (80 %), příznivci KSČM (87 %), ČSSD (76 %) a lidé špatně materiálně zajištění (82 %). Proti představě, že by stát měl mít povinnost zajistit práci, jsou nejčastěji lidé s maturitou nebo vysokoškolským diplomem (34 % resp. 35 %), živnostníci, podnikatelé (40 %), příznivci ODS (43 %) nebo TOP 09 (41 %) a lidé s dobrým materiálním standardem (36 %). I u těchto skupin tedy požadavek aktivní státní politiky zaměstnanosti převažuje. Série dat STEM od roku 1993 svědčí o tom, že tento požadavek je dlouhodobě stabilní a nemění se v čase.